ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 10. januára 2008 *

Vo veci C-70/06,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 228 ES, podaná 7. februára 2006,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: X. Lewis, A. Caeiros a P. Andrade, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Portugalskej republike, v zastúpení: L. Fernandes, P. Fragoso Martins a J. de Oliveira, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: portugalčina.

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia A. Tizzano (spravodajca), R. Schintgen, A. Borg Barthet a E. Levits,

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. júla 2007,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 9. októbra 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor:

— určil, že Portugalská republika si tým, že neprijala opatrenia potrebné na zabezpečenie vykonania rozsudku zo 14. októbra 2004, Komisia/Portugalsko (C-275/03, neuverejnený v Zbierke), nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 228 ods. 1 ES,

— uložil Portugalskej republike povinnosť zaplatiť jej na účet „Vlastné zdroje Európskeho spoločenstva“ penále vo výške 21 450 eur za každý deň omeškania s vykonaním už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko odo dňa vyhlásenia tohto rozsudku až do dňa vykonania uvedeného rozsudku Komisia/Portugalsko, ako aj

— uložil Portugalskej republike povinnosť nahradiť trovy konania.

Právny rámec

2 Tretie, štvrté a šieste odôvodnenie smernice Rady 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmavania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác (Ú. v. ES L 395, s. 33; Mim. vyd. 06/001, s. 246, ďalej len „smernica 89/665“) znejú takto:

„keďže liberalizácia verejného obstarávania konkurencii v Spoločenstve si vyžaduje podstatné zvýšenie záruky transparentnosti a nediskriminácie; keďže k tomu, aby to malo hmatateľné efekty, musia byť aplikovateľné účinné a rýchle nástroje v prípade porušení práva Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania, alebo národných pravidiel vykonávajúcich toto právo;

keďže v niektorých štátoch absencia účinných nástrojov alebo neprimerané existujúce nástroje bránia podnikom Spoločenstva v predkladaní ponúk v členskom štáte,

v ktorom je obstarávateľ usadený; keďže z tohto dôvodu musia príslušné členské štáty túto situáciu napraviť;

keďže je nevyhnutné zabezpečiť, aby primerané postupy existujúce vo všetkých členských štátoch umožňovali zrušiť rozhodnutia prijaté neoprávnene a kompenzovať osoby postihnuté porušením.“

3 Článok 1 ods. 1 smernice 89/665 stanovuje:

„Členské štáty prijmú potrebné opatrenia týkajúce sa postupov verejného obstarávania v rámci pôsobnosti smerníc 71/305/EHS a 77/62/EHS, ktoré umožnia účinne a čo možno najskôr preskúmať rozhodnutia prijaté obstarávateľmi, v súlade s podmienkami uvedenými v nasledovných článkoch, najmä v článku 2 ods. 7 z dôvodov, že také rozhodnutia porušili právo Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania alebo vnútroštátne právne predpisy, ktoré ho vykonávajú.“

4 Podľa článku 2 ods. 1 smernice 89/665:

„Členské štáty zabezpečia, aby prijaté opatrenia týkajúce sa postupov preskúmavania uvedených v článku 1 zahŕňali právomoc:

…

c) odškodniť osoby poškodené porušením“.

Okolnosti predchádzajúce veci

Rozsudok Komisia/Portugalsko

5 V bode 1 výroku už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko Súdny dvor rozhodol:

„Portugalská republika si tým, že nezrušila zákonný dekrét č. 48 051 z 21. novembra 1967, ktorým podmieňuje poskytnutie náhrady škody osobám, ktoré boli poškodené porušením práva Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania alebo porušením vnútroštátnych predpisov, ktoré toto právo preberajú, predložením dôkazu o vine alebo úmysle, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 1 ods. 1 a článku 2 ods. 1 písm. c) smernice 89/665…“

Konanie pred podaním žaloby

6 Listom zo 4. novembra 2004 Komisia požiadala Portugalskú republiku, aby jej oznámila opatrenia, ktoré prijala alebo ktoré mala v úmysle prijať na účely zmeny vnútroštátneho práva a dosiahnutia súladu s už citovaným rozsudkom Komisia/Portugalsko.

7 Vo svojej odpovedi z 19. novembra 2004 Portugalská republika v podstate uviedla, že nedávna zmena vlády spôsobila omeškanie s prijatím opatrení, ktoré vyžaduje vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko. Tento členský štát tiež zaslal Komisii návrh zákona zrušujúci zákonný dekrét č. 48 051 a upravujúci nový právny režim mimozmluvnej zodpovednosti za škodu Portugalska a iných dotknutých verejných orgánov a požiadal ju o informáciu, či riešenia prijaté v tomto návrhu boli v súlade s požiadavkami správneho a úplného prebratia smernice 89/665.

8 Dňa 21. marca 2005 Komisia zaslala portugalským orgánom výzvu, v ktorej na jednej strane tvrdila, že zmena vlády, ku ktorej došlo, nemôže v súlade s judikatúrou Súdneho dvora odôvodniť nedodržanie povinností a lehôt stanovených smernicou 89/665. Na druhej strane Komisia v tomto liste uviedla, že v každom prípade návrh vyššie uvedeného zákona, ktorý okrem iného ešte nebol schválený Assembleia da República (parlament), nebol v súlade so smernicou 89/665.

9 Komisia, ktorú neuspokojila odpoveď poskytnutá 25. mája 2005 Portugalskou republikou, jej zaslala 13. júla 2005 odôvodnené stanovisko, v ktorom konštatovala, že tento členský štát si tým, že ešte neprijal potrebné opatrenia, ktoré vyžaduje vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, nesplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 228 ods. 1 ES. Komisia vyzvala uvedený členský štát, aby dosiahol súlad s týmto odôvodneným stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho prijatia.

10 Vo svojej odpovedi na toto odôvodnené stanovisko z 12. decembra 2005 Portugalská republika vysvetlila, že návrh zákona č. 56/X zo 7. decembra 2005 o mimozmluvnej zodpovednosti štátu a iných verejných orgánov za škodu (ďalej len „návrh zákona č. 56/X“), ktorý zrušuje zákonný dekrét č. 48 051, už bol predložený parlamentu na konečné schválenie a že sa požiadalo o jeho prednostný a urgentný zápis na zoznam rokovaní tohto zhromaždenia.

11 Komisia, ktorá sa domnievala, že Portugalská republika stále nevykonala už citovaný rozsudok Komisia/Portugalsko, podala 7. februára 2006 túto žalobu.

O vytýkanom nesplnení povinnosti

Argumentácia účastníkov konania

12 Komisia zastáva názor, že vzhľadom na to, že Portugalská republika nezrušila zákonný dekrét č. 48 051, neprijala opatrenia potrebné na zabezpečenie vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko. Portugalská vláda sa v skutočnosti na účely dosiahnutia súladu s týmto rozsudkom obmedzila na prijatie návrhu zákona č. 56/X. Navyše tento návrh ešte nebol schválený parlamentom a jeho obsah v každom prípade nie je v súlade s požiadavkami správneho a úplného prebratia smernice 89/665.

13 Portugalská republika naopak tvrdí, že žaloba nie je dôvodná, keďže režim upravený v návrhu zákona č. 56/X, hoci nie je ešte definitívne schválený parlamentom, predstavuje primerané prebratie ustanovení smernice 89/665 a zaručuje celkové vykonanie povinností vyplývajúcich z už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko.

14 Tento členský štát okrem toho uvádza, že vždy mal „pevný úmysel“ zaviesť režim zodpovednosti subjektov verejného práva za škodu v súlade s požiadavkami smernice 89/665, ale že ťažkosti ústavnej povahy, ktorých charakter a dôležitosť by mali prinajmenšom zmierniť jeho zodpovednosť, mu zabránili v dosiahnutí tohto výsledku.

15 Portugalská republika nakoniec tvrdí, že v každom prípade články 22 a 271 jej ústavy, ako aj nový súdny poriadok správnych súdov dostatočne zabezpečujú vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, keďže už predpokladajú zodpovednosť štátu za škody spôsobené aktmi jeho zamestnancov a zástupcov.

Posúdenie Súdnym dvorom

16 V bode 1 výroku už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko Súdny dvor rozhodol, že Portugalská republika si tým, že nezrušila zákonný dekrét č. 48 051, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 1 ods. 1 a článku 2 ods. 1 písm. c) smernice 89/665.

17 V rámci tohto konania o nesplnenie povinnosti na účely preskúmania, či Portugalská republika prijala opatrenia, ktoré vyžaduje vykonanie tohto rozsudku, treba určiť, či bol zákonný dekrét č. 48 051 zrušený.

18 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry rozhodujúcim dňom na posúdenie existencie nesplnenia povinnosti podľa článku 228 ES je deň uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku vydanom na základe uvedeného ustanovenia (rozsudky z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, C-304/02, Zb. s. I-6263, bod 30; z 18. júla 2006, Komisia/Taliansko, C-119/04, Zb. s. I-6885, bod 27, a z 18. júla 2007, Komisia/Nemecko, C-503/04, Zb. s. I-6153, bod 19).

19 V predmetnej veci je nepochybné, že k dátumu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, ktoré bolo Portugalskej republike zaslané 13. júla 2005, táto ešte nezrušila zákonný dekrét č. 48 051.

20 Vzhľadom na vyššie uvedené je opodstatnené dospieť k záveru, že Portugalská republika si tým, že neprijala potrebné opatrenia, ktoré vyžaduje vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 228 ods. 1 ES.

21 Tento záver nemôže byť spochybnený tvrdením Portugalskej republiky, podľa ktorého ťažkosti ústavnej povahy jej zabránili pristúpiť ku konečnému schváleniu textu, ktorý zrušuje zákonný dekrét č. 48 051 a vykonať tak už citovaný rozsudok Komisia/Portugalsko.

22 Nakoniec podľa ustálenej judikatúry sa členský štát nemôže odvolávať na ustanovenia, zvyky alebo stav svojho vnútroštátneho poriadku, aby tým odôvodnil nesplnenie povinností vyplývajúcich z práva Spoločenstva (pozri rozsudok z 18. júla 2007, Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 38 a citovanú judikatúru).

23 Rovnako nemožno prijať tvrdenie Portugalskej republiky, podľa ktorého zodpovednosť štátu za škody spôsobené aktmi jeho zamestnancov a zástupcov je už upravená inými ustanoveniami jej vnútroštátneho práva. Ako totiž rozhodol Súdny dvor v bode 33 už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, táto okolnosť nemá vplyv na nesplnenie povinnosti spočívajúcej v ponechaní platnosti zákonného dekrétu vo vnútroštátnom právnom poriadku. Existencia takýchto ustanovení preto nemôže zaručiť vykonanie tohto rozsudku.

24 V dôsledku toho treba konštatovať, že Portugalská republika si tým, že nezrušila zákonný dekrét č. 48 051, ktorým podmieňuje poskytnutie náhrady škody osobám, ktoré boli poškodené porušením práva Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania alebo porušením vnútroštátnych predpisov, ktoré toto právo preberajú, predložením dôkazu o vine alebo úmysle, neprijala potrebné opatrenia, ktoré vyžaduje vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, a z tohto dôvodu si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 228 ods. 1 ES.

O peňažnej sankcii

Argumentácia účastníkov konania

25 Komisia na základe spôsobu výpočtu definovaného v jej oznámeniach 96/C 242/07 z 21. augusta 1996 o uplatňovaní článku [228] Zmluvy (Ú. v. ES C 242, s. 6, ďalej len „oznámenie z roku 1996“) a 97/C 63/02 z 28. februára 1997 o spôsobe výpočtu penále podľa článku [228] Zmluvy ES (Ú. v. ES C 63, s. 2, ďalej len „oznámenie z roku 1997“) navrhuje, aby Súdny dvor uložil Portugalskej republike penále vo výške 21 450 eur za každý deň omeškania ako sankciu za nevykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko odo dňa vyhlásenia rozsudku v predmetnej veci do dňa ukončenia zisteného nesplnenia povinnosti.

26 Komisia sa domnieva, že penále je najvhodnejším prostriedkom na čo možno najskoršie ukončenie zisteného porušenia. Podľa Komisie sa má táto suma vypočítať vynásobením jednotného základu vo výške 500 eur koeficientom vo výške 11 (na stupnici od 1 do 20) za závažnosť porušenia, koeficientom vo výške 1 za trvanie porušenia (na stupnici od 1 do 3) a koeficientom vo výške 3,9 vypočítaným na základe

portugalského hrubého domáceho produktu a váženia jeho hlasov v Rade Európskej únie na základe platobnej schopnosti tohto členského štátu.

27 Portugalská republika tvrdí, že výška penále navrhnutá Komisiou je zjavne neprimeraná vzhľadom na okolnosti prípadu a nie je v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora v predmetnej oblasti.

28 Námietky formulované týmto členským štátom sa osobitne týkajú dvoch aspektov spôsobu výpočtu penále. V prvom rade koeficient závažnosti vo výške 11 uplatnený Komisiou je prehnaný na sankcionovanie údajného čiastočného nesplnenia povinnosti členským štátom v oblasti verejného obstarávania, keďže v rámci žalôb o nesplnenie povinnosti týkajúcich sa citlivejších oblastí ako je táto, najmä oblasť verejného zdravia (rozsudok zo 4. júla 2000, Komisia/Grécko, C-387/97, Zb. s. I-5047) alebo životného prostredia (rozsudok z 25. novembra 2003, Komisia/Španielsko, C-278/01, Zb. s. I-14141), Komisia navrhla koeficienty závažnosti vo výške 6 a 4. V dôsledku toho by Súdny dvor mal v predmetnej veci určiť penále na základe koeficientu závažnosti vo výške nepresahujúcej 4. V druhom rade v súlade s bodom 13.3 oznámenia Komisie o uplatňovaní článku 228 Zmluvy ES [SEC(2005) 1658, ďalej len „oznámenie z roku 2005"], referenčné hodnoty, z ktorých treba v predmetnej veci vychádzať na posúdenie súladu dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy so smernicou 89/665, musia vychádzať z ročného základu a nie, ako to žiada Komisia, z denného základu.

29 Portugalská republika okrem toho tvrdí, že nezávisle na znížení výšky tohto penále a určení jeho periodicity na ročnom základe by mal Súdny dvor nariadiť pozastavenie uplatnenia tejto sankcie až do nadobudnutia účinnosti návrhu zákona č. 56/X. Táto možnosť je totiž upravená v bode 13.4 oznámenia z roku 2005, v zmysle ktorého

Súdny dvor môže vo výnimočných prípadoch nariadiť pozastavenie penále, ak členský štát už prijal opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s rozsudkom konštatujúcim nesplnenie povinnosti, ale určitý čas musí nevyhnutne uplynúť predtým, než bude vyžadovaný výsledok dosiahnutý. Portugalská republika sa domnieva, že o takýto prípad ide v danej veci.

Posúdenie Súdnym dvorom

30 Ak Súdny dvor zistí, že Portugalská republika nevyhovela jeho už citovanému rozsudku Komisia/Portugalsko, podľa článku 228 ods. 2 tretieho pododseku ES môže tomuto členského štátu uložiť paušálnu pokutu alebo penále.

31 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdnemu dvoru prináleží, aby v každej veci posúdil vzhľadom na okolnosti prípadu výšku peňažných sankcií, ktoré sa majú uložiť (rozsudky z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 86, a zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, C-177/04, Zb. s. I-2461, bod 58).

32 V predmetnej veci, ako bolo uvedené v bode 25 tohto rozsudku, Komisia navrhuje, aby Súdny dvor uložil Portugalskej republike penále.

33 Tento návrh je založený na metóde výpočtu, ktorú Komisia stanovila vo svojich oznámeniach z rokov 1996 a 1997. Okrem toho treba spresniť, že tieto dve oznámenia boli nahradené oznámením z roku 2005, ktoré sa v súlade so svojím odsekom 25 uplatňuje na rozhodnutia o začatí konania na Súdnom dvore podľa článku 228 ES prijaté Komisiou po 1. januári 2006.

34 V tejto súvislosti treba predovšetkým uviesť, že návrhy Komisie nie sú pre Súdny dvor záväzné a sú iba užitočným referenčným bodom (pozri rozsudky Komisia/Grécko, už citovaný, bod 80, a Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 41). Rovnako usmernenia ako tie, ktoré sú uvedené v oznámeniach Komisie, nie sú pre Súdny dvor záväzné, ale slúžia na zabezpečenie transparentnosti, predvídateľnosti a právnej istoty týchto opatrení inštitúcie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 85, a zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 70).

35 Súdny dvor tiež spresnil, že cieľom uloženia penále a/alebo paušálnej pokuty je vystaviť členský štát, ktorý nevykonal rozsudok o nesplnení povinnosti, hospodárskemu tlaku, ktorý ho podnieti ukončiť porušenie, o ktorom bolo rozhodnuté. O ukladaní peňažných sankcií sa preto má rozhodovať v závislosti od stupňa presvedčovania potrebného na to, aby dotknutý členský štát zmenil svoje správanie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 91, ako aj zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, už citovaný, body 59 a 60).

36 V predmetnej veci je nutné konštatovať, že na pojednávaní Súdneho dvora z 5. júla 2007 splnomocnený zástupca Portugalskej republiky potvrdil, že zákonný dekrét č. 48 051 bol k tomuto dňu ešte účinný.

37 Keďže sa treba domnievať, že dotknuté nesplnenie povinnosti pretrvávalo ku dňu, keď Súdny dvor preskúmal skutočnosti, je nutné konštatovať, že, ako to navrhla Komisia, uloženie povinnosti Portugalskej republike zaplatiť penále predstavuje primeraný prostriedok na to, aby Portugalská republika prijala opatrenia potrebné

na zabezpečenie vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 31; zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 21, a Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 33).

38 Pokiaľ ide ďalej o spôsob výpočtu výšky takéhoto penále, pri výkone svojej voľnej úvahy prináleží Súdnemu dvoru, aby stanovil také penále, ktoré je jednak prispôsobené okolnostiam a jednak primerané určenému nesplneniu povinnosti, ako aj platobnej schopnosti dotknutého členského štátu (pozri najmä rozsudky z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 103, a zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 61).

39 V tejto perspektíve medzi základné kritériá, ktoré je potrebné zohľadniť na zabezpečenie toho, aby mali takéto platby donucovací charakter a aby sa právo Spoločenstva uplatňovalo jednotne a účinne, patrí v zásade trvanie porušenia, stupeň jeho závažnosti a platobná schopnosť dotknutého členského štátu. Pri uplatňovaní týchto kritérií je potrebné zohľadniť najmä dôsledky, ktoré má nevykonanie povinnosti na verejné a súkromné záujmy, a naliehavosť dosiahnuť to, aby si predmetný členský štát splnil svoje povinnosti (pozri najmä rozsudky z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 104, a zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 62).

40 Pokiaľ ide v prvom rade o závažnosť porušenia a osobitne dôsledky nevykonania už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko o súkromných a verejných záujmoch, treba pripomenúť, že v súlade s tretím odôvodnením smernice 89/665 si liberalizácia verejného obstarávania pre konkurenciu v Spoločenstve vyžaduje podstatné zvýšenie záruky transparentnosti a nediskriminácie; na to, aby to malo hmatateľné efekty, musia byť aplikovateľné účinné a rýchle nástroje v prípade porušení práva Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania alebo národných pravidiel vykonávajúcich toto právo.

41 Na tento účel článok 1 ods. 1 uvedenej smernice ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby nezákonné rozhodnutia verejných obstarávateľov mohli byť predmetom čo najúčinnejších a najrýchlejších žalôb, zatiaľ čo jej článok 2 ods. 1 písm. c) tejto smernice zdôrazňuje skutočnosť, že je potrebné upraviť vnútroštátne postupy, ktoré umožnia, že osobám poškodeným takýmto porušením bude priznaná náhrada škody.

42 Nezrušenie zákonného dekrétu č. 48 051, ktorý podriaďuje priznanie náhrady škody jednotlivcom predloženiu dôkazu o vine alebo úmysle pripísateľných Portugalsku alebo dotknutým verejným orgánom, Portugalskou republikou treba považovať za závažné v rozsahu, v akom hoci neznemožňuje súdne žaloby podané jednotlivcami, napriek tomu vedie, ako to tiež uviedol generálny advokát v bode 51 svojich návrhov, k tomu, že tieto žaloby sú ťažšie a nákladnejšie, čím vytvára prekážku plnému účinku politiky Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania.

43 Napriek tomu treba konštatovať, že koeficient vo výške 11 (na stupnici od 1 do 20) navrhnutý Komisiou sa v predmetnej veci zdá ako veľmi prísny, pričom koeficient vo výške 4 naopak primeranejšie zodpovedá stupňu závažnosti dotknutého porušenia.

44 Pokiaľ ide v druhom rade o koeficient týkajúci sa trvania porušenia, návrh Komisie, ktorý smeruje k jeho určeniu na výšku 1, nemôže byť prijatý. Zo spisu totiž vyplýva, že tento koeficient sa vypočítal na základe doby, ktorá uplynula medzi dňom vyhlásenia už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko a dňom podania predmetnej žaloby.

45 Je potrebné pripomenúť, že trvanie porušenia je potrebné posúdiť vzhľadom na čas, keď Súdny dvor posudzuje skutkové okolnosti, a nie na čas, keď sa Komisia obrátila na Súdny dvor (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 71).

46 V predmetnej veci nesplnenie povinnosti Portugalskej republiky vykonať už citovaný rozsudok Komisia/Portugalsko pretrváva už viac ako tri roky vzhľadom na značnú dobu, ktorá uplynula od 14. októbra 2004, keď bol vyhlásený uvedený rozsudok.

47 Za týchto podmienok koeficient vo výške 2 (na stupnici od 1 do 3) sa zdá ako primeranejší na zohľadnenie trvania porušenia.

48 Pokiaľ ide v treťom rade o návrh Komisie spočívajúci vo vynásobení základnej výšky koeficientom založeným na hrubom domácom produkte dotknutého členského štátu a na počte hlasov, ktorými tento štát disponuje v Rade, tento návrh v zásade primeraným spôsobom vyjadruje platobnú schopnosť tohto členského štátu spolu so zachovaním rozumného odstupu medzi rôznymi členskými štátmi (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Grécko, už citovaný, bod 88; Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 59, a z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 109).

49 Napriek tomu v predmetnej veci koeficient vo výške 3,9 navrhnutý Komisiou neodráža primeraným spôsobom vývoj faktorov, ktoré sú základom pre posúdenie platobnej schopnosti Portugalskej republiky, osobitne čo sa týka rastu jej hrubého domáceho produktu. Ako preto tiež vyplýva z bodu 18.1 oznámenia z roku 2005, tento koeficient sa musí zmeniť z 3,9 na 4,04.

50 Rovnako základná suma, na ktorú sa uplatňujú násobné koeficienty, sa musí určiť na sumu 600 eur v súlade s indexáciou sumy 500 eur vykonanou Komisiou v bode 15 toho istého oznámenia na účely prihliadnutia na vývoj inflácie od uverejnenia oznámenia z roku 1997.

51 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy vynásobenie základnej sumy 600 eur koeficientmi určenými na 4 na základe závažnosti porušenia, na 2 na základe jeho trvania a na 4,04 na základe platobnej schopnosti dotknutého členského štátu vedie v predmetnej veci k sume 19 392 eur za každý deň omeškania. Túto sumu treba považovať za primeranú vzhľadom na účel penále tak, ako je uvedený v bode 35 tohto rozsudku.

52 Pokiaľ ide o periodicitu penále, je potrebné v predmetnej veci vo vzťahu k vykonaniu rozsudku Súdneho dvora, ktorý zahŕňa prijatie pozmeňujúceho ustanovenia právnej úpravy, zvoliť penále, ktoré bude uložené na dennom základe (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2006, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 77).

53 Nakoniec tvrdenia Portugalskej republiky založené na možnosti Súdneho dvora nariadiť v predmetnej veci pozastavenie penále v zmysle bodu 13.4 oznámenia z roku 2005 nemožno prijať. Ako totiž bolo pripomenuté v bode 34 tohto rozsudku, nezávisle na okolnosti, že toto oznámenie nemôže zaväzovať Súdny dvor, stačí uviesť, že v každom prípade v rozpore s tým, čo sa vyžaduje v uvedenom bode 13.4 na to, aby takéto pozastavenie bolo prijaté, neboli opatrenia, ktoré vyžaduje vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Portugalsko, prijaté.

54 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je opodstatnené uložiť Portugalskej republike povinnosť zaplatiť Komisii na účet „Vlastné zdroje Európskeho spoločenstva“ penále vo výške 19 392 eur za každý deň omeškania s vykonaním opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s už citovaným rozsudkom Komisia/Portugalsko odo dňa vyhlásenia tohto rozsudku až do dňa vykonania uvedeného rozsudku Komisia/Portugalsko.

O trovách

55 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Portugalskú republiku na náhradu trov konania a Portugalská republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Portugalská republika si tým, že nezrušila zákonný dekrét č. 48 051 z 21. novembra 1967, ktorým podmieňuje poskytnutie náhrady škody osobám, ktoré boli poškodené porušením práva Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania alebo porušením vnútroštátnych predpisov, ktoré toto právo preberajú, predložením dôkazu o vine alebo úmysle, neprijala potrebné opatrenia, ktoré vyžaduje vykonanie rozsudku zo 14. októbra 2004, Komisia/Portugalsko (C-275/03), a z tohto dôvodu si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 228 ods. 1 ES.**

2. **Portugalská republika je povinná zaplatiť Komisii Európskych spoločenstiev na účet „Vlastné zdroje Európskeho spoločenstva“ penále vo výške 19 392 eur za každý deň omeškania s vykonaním opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s už citovaným rozsudkom zo 14. októbra 2004, Komisia/Portugalsko, odo dňa vyhlásenia tohto rozsudku až do dňa vykonania uvedeného rozsudku zo 14. októbra 2004.**

3. **Portugalská republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy